

– Harvoin ihminen on kokonaan työkyvytön. Jos annetaan mahdollisuus kevyempään työhön, eläkkeelle ei tarvitse lähteä, Arvo Hämmäläinen sanoo.

Kevyempi työ kuin tilauksesta

Työnteko on Arvo Hämmäläiselle, 62 v, kaiken A ja O, elämäntapa. Enää hän ei pysty tekemään aikaisempia sähköasentajan töitään, mutta Lassila & Tikanojalla räätälöitiin hänelle kevyempi työ, minkä ansiosta hän voi jatkaa työelämässä.

Teksti: Eila Parkkonen
Kuva: Esko Tuomisto

Ensimmäinen tilinauha Arvo Hämmäläisellä on vuodelta 1963, joten jo nyt työvuosia on takana melkoisesti. Alkuaan hän työskenteli lihanleikkaajana, mutta kouluttautui sähköalan töihin ja on vuodesta 1978 työskennellyt sähköalalla lähinnä sähköasentajana. L & T:llä hän on työskennellyt melkein 10 vuotta.

Arvo Hämmäläisen kädet, niskat ja hartiat eivät enää vuosikymmenien jälkeen kestä asennustyötä, jossa suurin osa päivästä työskennellään kädet ylhäällä. Vuonna 2006 murtunut kättä jouduttiin leikkaamaan useaan kertaan, mutta se ei alkanut ottaa parantuakseen. Hämmäläinen oli lähes kolme vuotta sairauspäivärahalta ja määräaikaisella kuntoutustuella.

Paluu työelämään onnistui

Hämmäläisen paluu takaisin työelämään käynnistyi, kun ”Sirius eli Olli Kaidesoja tuli hakemaan kotoa”. Avainasiakaspäällikkö Kaidesojan mukaan tämä ei ole

tavanomaista, mutta se kuvaa yrityksen asennetta ”periksi ei helposti anneta”. Sirius on Lassila & Tikanojan työkykyohjelma, minkä avulla yritys on luonut käytännön toimintamalleja työkyvyn ylläpitoon ja työn räätälöintiin sopivaksi myös osatyökykyisille.

Lassila & Tikanojalla monet työt, kuten siivous, teollisuuden puhtaanapito, elintarvikehygieniat, jätteiden kuljetus, kiinteistöhuolto ym., ovat fyysisesti vaativia. Työterveyshuollon kanssa mietitään yhdessä työnkuvaa, jotta ihminen pystyy jatkamaan työtä rajoitteista huolimatta.

– Meillä on valmiit käytännöt, miten toimitaan, kun työterveyshuollosta tulee tietoa, että työkyky vaatii toimia. Omilla prosesseillamme voimme jo etsiä kevyempää työtä ja hakea sitten ammatillista kuntoutusta, Kaidesoja kertoo.

– Pitkälle kyse on asenteista ja halusta, että osatyökykyiselle löytyy työtä, jota hän pystyy tekemään. Halu hoitaa asiat niin, että kevyempää työtä järjestyy, lähtee ylim-

mästä johdosta asti. Olemme onnistuneet hoitamaan ammatillisen kuntoutuksen kautta yli 100 työkyvyttömyysuhan alla olevaa työntekijää.

Työhönpaluuta oli sairauslomalla ryhdytty miettimään, ja Ilmarinen oli kehoittanut Arvo Hämäläistä hakemaan ammatillista kuntoutusta. Ilmarinen tuki syyskuussa 2008 alkanutta työkokeilua ja maksoi kuntoutusrahaa puolen vuoden ajan työnantajalle, koska se maksoi työntekijälle normaalia palkkaa.

Uudessa työtehtävässään Hämäläinen perehdyttää uusia tulijoita talon tavoille ja sähköalan ammattilaisena opastaa nuorempia asentajia heidän töissään työmailla. Työntekijät ovat ottaneet hänen apunsa positiivisesti vastaan ja sille on tarvetta.

– 1990-luvun alun laman myötä menetettiin yksi sukupolvi. Nyt on vaarana, että menetetään vielä toinenkin. Vanhemmat työntekijät lähtevät eläkkeelle, eikä tietoa ole nuoremmille siirtämässä ketään. Olen entinen asentaja, tiedän heidän ongelmansa ja he luottavat minuun.

Työkokeilu työhönpaluun tueksi

ARVIOINTI

Työnantaja toimittaa arvioinnin Ilmariseen. Työntekijä jatkaa täysiaikaisessa työssä.

SEURANTA

Työpaikan yhteyshenkilö ja työterveyshuolto. Tarpeen vaatiessa työaikaon muuttaminen joustavasti.

TYÖKOKEILUN KÄYNNISTYMINEN JA TOTEUTUS

Suositus, että työkokeilun alkaessa pidetään yhteistyöpalaveri. Työkokeilu voi alkaa kevennettynä esim. 4 h päivällä. Työkokeilun pituus 1 – 3 kk, jonka aikana työaika nostetaan joustavasti.

KUNTOUTUKSEN HAKEMINEN JA YHTEYS ILMARISEEN

Matala kynnyksinen täysiaikaiseen työhön paluuseen, kun kyseessä työkykyä uhkaava sairaus, vika tai vamma sekä joustavuuden tarve työhönpaluussa. Työkokeilusopimukset solmitaan kuntoutusoikeuden tarkistamisen jälkeen.

TYÖKOKEILUN SUUNNITTELU

Työkokeilun suunnittelu työpaikalla työterveyshuollon kanssa. Alustavat sopimukset työkokeilun tavoitteesta, työtehtävistä ja seurannasta. Oikea ajoitus tärkeää; siinä vaiheessa kun terveydentila sallii oikeasti työhönpaluun.

KUNTOUTUSTARPEEN HAVAITSEMINEN

Pitkän sairausloman tai eläkejakson jälkeen paluu omaan tai muokattuun työhön.

Onnellinen mies

Paluu työelämään otti aikaa, mutta Hämäläinen oli päättänyt sairauslomalla, että hän palaa työhön.

Hän tiesi kuitenkin, ettei enää sähkötyöhön pysty.

Hämäläinen antaa tunnustusta työnantajansa, Lassila & Tikanojan, Sirius-tökykyhankkeelle, joka hänen mielestään tekee hienoa työtä.

– Jos ihmiselle annetaan mahdollisuus kevyempään työhön, eläkkeelle ei tarvitse lähteä. Useampienkin henkilöiden työtehtäviä on täällä muutettu. Harvoin ihminen on kokonaan työkyvytön, työn tekemiselle on vain rajoituksia. En tunne ketään Helsingin piirissä, joka tässä iässä jaksaa enää tehdä urakatöitä samalla lailla kuin 25-vuotias. Kun oikea tehtävä löytyy, voi jaksaa vaikka kuinka pitkään.

Työ on hänestä antoisaa, eikä hän tällä hetkellä haaveile eläkkeestä, vaan aikoo jatkaa ”niin kauan kuin peruskunto säilyy”.

– Moni eläkkeellä oleva haluaa takaisin työhön oltuaan eläkkeellä vuoden, kun sosiaaliset kontaktit häviävät.

Arvo Hämäläinen sanoo olevansa, ei vain tyytyväinen, vaan onnellinen mies.

– Se on kokonaisuus, työ, perhe ja harrastukset. Kun on hyvä ihmisenä olla, rauhallinen ja tasapainoinen elämä, mitä muuta ihminen kaipaa.

– Koko perhe harrastaa kansantansseja ja musiikki on muutenkin perheen elämässä pääasiallisena. Kaksi lapsista soittaa haitaria. Itse soitan haitaria, pianoa, kitaraa, mandoliinia ja huuliharppua. Tanssiminen pitää kunnossa, Hämäläinen kertoo. ←

Fakta

Mitä työeläkekuntoutus on?

- Tukea työhön paluuseen ja ammatinvaihtoon silloin, kun työntekijän tai yrittäjän sairaus aiheuttaa lähivuosina todennäköisen työkyvyttömyyseläkkeen uhan
- Tukea työhön paluusuunnitelman laatimiseen
- Taloudellinen tuki
 - Kuntoutusraha kuntoutuksen ajalle = työkyvyttömyyseläke korotettuna 33 prosentilla
 - Kuntoutuskustannusten korvaaminen

Kuntoutustoimenpiteet

- Työpaikkakuntoutus
 - Työkokeilu (1 – 3 kk) työhön paluun tukemiseksi pitkän sairausloman tai eläkejakson jälkeen
 - Työhönvalmennus, pidempikestoinen perehdytys uuteen työhön
- Kurssi, täydennyskoulutus, ammattitutkinto
- Ammattiinjohtava koulutus, esimerkiksi oppisopimuskoulutus. Yleis- tai peruskoulutusta ei tueta.

Kuntoutuksen hakeminen

- Aloitteen voi tehdä työntekijä itse, esimies, henkilöstöhallinto tai työterveyshuolto, hoitava lääkäri, tutkimus- tai hoitolaitos, Kela, työvoimaviranomainen tai Ilmarinen työkyvyttömyyseläkehakemuksen käsittelyn yhteydessä
- Työntekijältä kuntoutushakemus
- B2 lääkärinlausunto
- Mahdollinen kuntoutussuunnitelma
- Työnantajalta kuvaus työtehtävistä

Lisätiedot ja lomakkeet: www.ilmarinen.fi tai kuntoutusasiantuntijat